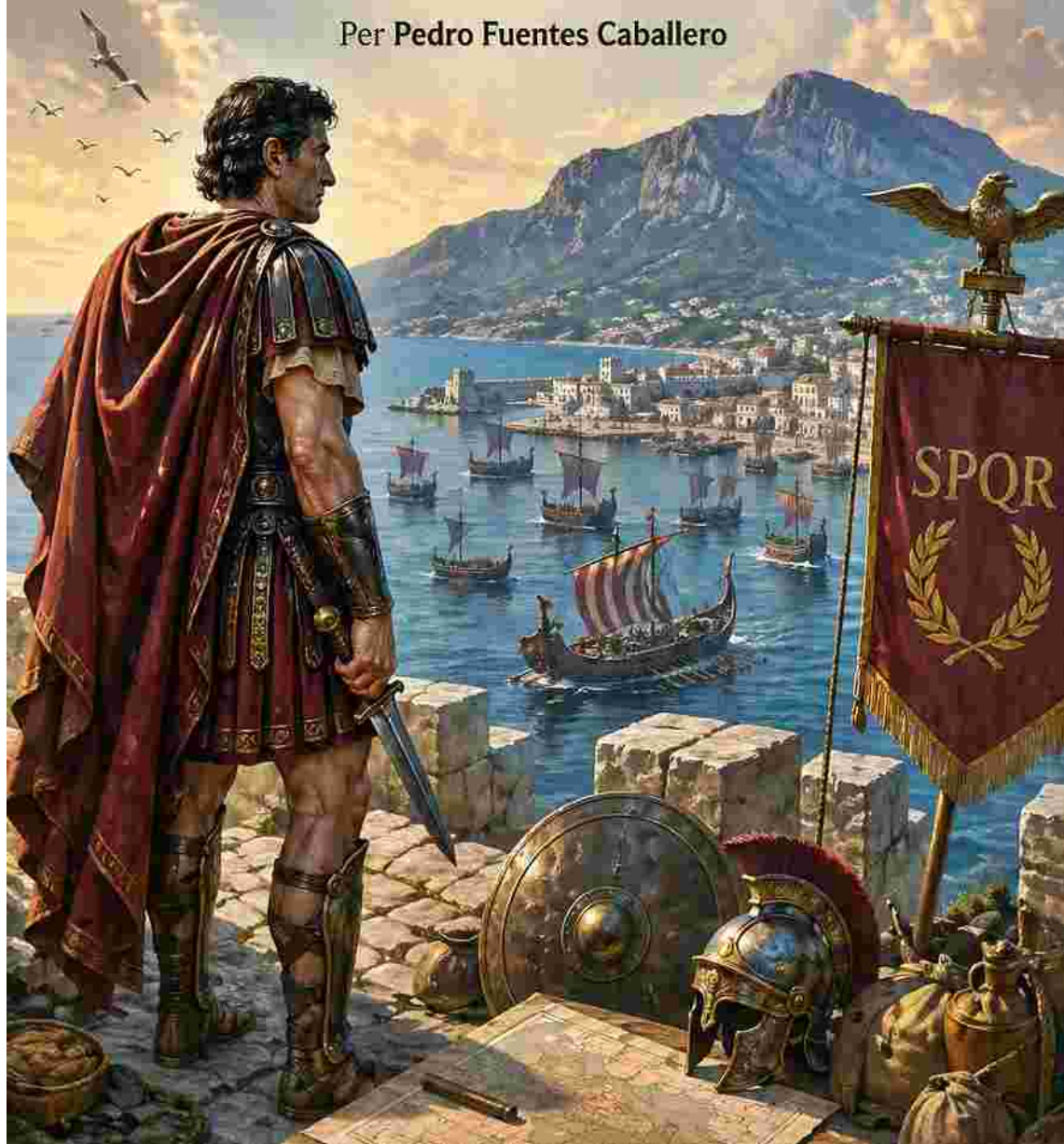

ROC CHABÀS

SERTORI I DIANIUM: EL PORT QUE VA DESAFIAR A ROMA

Quan el Mediterràneu va ser camp de batalla.

Per Pedro Fuentes Caballero

EDITORIAL

Dianium: l'història que mai es va contar

Hi ha llocs que l'història menciona... i uns altres que l'història necessita redescobrir. Durant sigles, els grans relats sobre la Roma republicana en Hispània han girat entorn a noms il·lustres i batalles decisives: Pompeu, Sertori, Valentia, el Sucro. Escenaris a on la guerra es va fer visible, a on el choc d'exèrcits va quedar gravat en la memòria col·lectiva.

Pero l'història no se sosté solament en els camps de batalla. Se sosté també en els ports, en les rutes, en els enclavaments estratègics que permeten que una guerra continue, que una resistència sobrevisca i que un projecte polític desafie a tot un imperi.

I és ahí a on apareix Dianium. L'actual Dénia no va ser escenari d'una gran batalla documentada entre Sertori i Pompeu. No va haver una victòria èpica ni una derrota definitiva que la colocara en els llibres d'història tradicional. No obstant, eixa absència de relat ha ocultat durant massa temps una realitat molt més profunda: Dianium va ser una peça clau en la guerra sertoriana.

Port natural, base naval, refugi estratègic i punt de connexió en el Mediterràneu, Dénia va exercir un paper essencial en un dels conflictes més complexos de la Roma republicana. Des de les seues costes s'organitzaven suministraments, es teixien aliances i es mantenia una ret defensiva que s'estenia per tota la Marina Alta.

Llunt de ser un lloc secundari, va anar un nodo estratègic de primer orde. Hui, gràcies a l'investigació arqueològica i al treball d'historiadors i universitats, eixe passat es comença a emergir en força.

I en ell, una nova forma d'entendre la guerra de Sertori: no solament com una successió de batalles, sino com una lluita sostinguda des del territori, des de la mar i des d'enclavaments que varen fer possible la resistència.

Esta revista naix en eixe propòsit: donar veu a una història silenciada, rescatar el paper de Dianium i situar a Dénia en el lloc que li correspon dins del mapa històric d'Hispània. Perque comprendre el passat no és repetir lo ya sabut, sino atrevir-se a mirar a on abans no s'havia mirat.

I en eixe exercici, Dianium deixa de ser un nom secundari... per a convertir-se en protagonista.

Dénia 1 de maig del 2026

LA GUERRA QUE VA TRENCA ROMÀ

Al començament del segle I a. C., Roma no solament dominava el Mediterràneu. Roma, en realitat, estava a la vora de trencar-se des de dins.

Despuix de dècades d'expansió militar, conquestes i acumulació de poder, la República havia entrat en una fase crítica: les lluites internes entre faccions polítiques, ambicions personals i conflictes socials havien convertit el cor de l'Imperi en un camp de tensió constant.

No era una guerra contra enemics externs. Era alguna cosa molt més perillós: Roma lluitant contra sí mateixa.

La dictadura de Lucio Corneli Sila va impondre un nou orde basat en la força, la repressió i l'eliminació sistemàtica dels seus adversaris polítics. Les famoses proscripció varen marcar una época de por, a on llestes d'enemics eren condemnades a mort o a l'exili. Molts varen desaparèixer. Uns altres varen fugir.

I entre ells, un va destacar per damunt del restant.

El seu nom era Quint Sertori. General experimentat, estratega lluent i coneixedor profund d'Hispania, Sertori no era un simple fugitiu. Era un home capaç de reorganitzar la resistència, de pensar més allà de l'enfrontament directe i de construir un projecte alternatiu al poder de Roma.

Despuix de ser proscrit pel règim silano, va trobar en Hispania el lloc ideal per a refer les seues forces. Pero no va aplegar com un conquistador. Va aplegar com un líder que va saber guanyar-se el respal de les poblacions locals.

I eixe va ser el seu major encert.

Entre els anys 82 i 72 a. C., Hispània va deixar de ser una província perifèrica per a convertir-se en l'escenari principal d'una autèntica guerra civil romana. Sertori no solament va resistir: va organitzar un poder paral·lel.

Va crear un Senat propi. Va establir una administració. Va formar eixèrcits disciplinats combinant tropes romanes en guerrers indígenes. Va implantar una estructura que desafiava directament l'autoritat de Roma.

No era una rebel·lió. Era un Estat en formació. El seu domini no es basava únicament en la força militar, sino en l'intel·ligència estratègica: coneiximent del terreny, movilitat, aliances locals i control de rutes clau. Sertori va entendre alguna cosa que els seus enemics varen tardar en comprendre: la guerra en Hispània no es guanyava com en Itàlia.

Roma, alarmada per la magnitud del desafiament, va decidir actuar en contundència. No va enviar a un general qualsevol. Va enviar a un dels seus hòmens més ambiciosos, més capaços i més perillosos: **Cneo Pompeu Magne**.

Jove, decidit i en una carrera en ascens, Pompeu va ser enviat a Hispània en una missió clara: esclafar a Sertori i restaurar el control absolut de Roma.

Lo que va trobar no va ser una rebel·lió desorganizada.

Va ser una guerra complexa, prolongada i profundament arraïlada en el territori. I en eixe escenari, a on cada vall, cada montanya i cada port podien decidir el destí del conflicte, començava a prendre forma un lloc que, encara que no protagonisaria grans batalles, resultaria essencial per a sostindre tota l'estructura de la resistència: **Dianium**.

SERTORI VS POMPEU

El conflicte que va sacsar Hispània no va ser una simple rebelió perifèrica ni un tumult sense rumbo. Va ser, en essència, una guerra civil romana traslladada al territori hispà, organitzada, prolongada i extraordinàriament complexa.

Dos formes d'entendre la guerra, dos models de poder i dos estratègies enfrontades.

Per un costat, Cneo Pompeu Magne, representant de l'orde romà, disciplinat, ambiciós i decidit a restaurar l'autoritat de la República. El seu objectiu era clar: derrotar a Sertori en el camp de batalla, impondre la superioritat militar romana i posar fi a la resistència.

Per un altre, Quint Sertori, molt més que un general rebel. Un estratega que comprenia que en Hispània no bastava en replicar els models de guerra tradicionals de Roma. Ací, el terreny, la distància i la diversitat de pobles exigien una altra forma de combatre.

Les grans batalles varen existir. I varen ser decisives. Entre elles destaquen: Lauro, a on Sertori va demostrar la seua capacitat estratègica i la seua habilitat per a anticipar-se als moviments enemics. Valentia, escenari de destrucció i símbol de la durezza del conflicte. Lo riu Sucro, punt clau a on els dos exèrcits varen medir forces en un enfrontament directe. Però estes batalles, encara que importants, no expliquen per sí soles la magnitud del conflicte.

Perque mentres Pompeu buscava una victòria clara en camp obert, Sertori desenrollava una estratègia completament distinta. Una estratègia basada en: Movilitat constant. Coneiximent profund del terreny. Recolze de les poblacions locals. Control de rutes clau I, sobretot, en un element que resultaria decisiu: El domini del litoral.

Sertori va entendre alguna cosa que els seus enemics varen tardar en assumir: la guerra no solament es guanyava en els camps de batalla, sino en la capacitat de mantindre suministraments, assegurar comunicacions i controlar l'accés al territori.

La mar, en este context, es va convertir en un aliat. I és ací a on apareix un enclavament que, encara que no va protagonisar grans enfrontaments, va resultar essencial per a sostindre tota l'estructura de la guerra: Dianium.

Des d'este port, Sertori podia garantir abastiment, coordinar moviments i mantindre oberta una via de connexió en el Mediterràneu. Mentres Pompeu avançava per terra, el sistema sertoriano se sostenia també des de la mar.

Dianium no era una simple ciutat costera. Era una peça estratègica dins d'un tauler molt més ampli. Una base silenciosa... pero fonamental.

DIANIUM, CLAU DEL MEDITERRÀNEU

Dénia no va ser un camp de batalla... va ser alguna cosa molt més important: una base estratègica.

En una guerra com la sertoriana, a on la resistència depenia tant de l'intel·ligència com de la força, els enclavaments capaços de sostindre l'esforç militar eren tan decisius com les victòries en combat. I en eixe context, Dianium es va convertir en una peça fonamental.

La seua importància no va ser casual. Va ser geogràfica, llogística i estratègica. Situada en un punt privilegiat del litoral, l'antiga Dianium ofería condicions excepcionals que la convertien en un enclavament de primer orde dins del conflicte:

Un port natural protegit, capaç d'albergar embarcacions i garantir refugi front a les inclemències de la mar.

Control visual del litoral des del Mongó, una autèntica atalaya natural des de la que es dominava la costa i s'anticipaven moviments enemics. Una posició clau dins del Mediterràneu occidental, conectada en rutes marítimes essencials.

Des d'este enclavament, el sistema sertoriano adquiria una dimensió completament diferent. Dianium no era solament un port. Era un nodo estratègic que connectava Hispania en el restant del món mediterràneu.

Les seues rutes s'estenien cap a: Eivissa, punt intermig fonamental en la navegació. El nord d'Àfrica, font de contactes, recursos i possibles respals.

El Mediterràneu oriental, a on Sertori mantenia relacions indirectes en potències hostils a Roma. Gràcies a esta ret marítima, Sertori podia fer alguna cosa que molts dels seus enemics no varen saber prevore: sostindre una guerra prolongada llunt del centre del poder romà.

Des de Dianium era possible: Rebre suministraments constants, evitant l'aïllament. Mantindre operativa la seua flota, clau per al control del litoral. Controlar rutes comercials, afectant tant a l'economia com a la llogística enemiga. Coordinar aliances, especialment en forces externes com els pirates cilicis. Mentres Pompeu avançava per terra, intentant impondre la seua superioritat en el camp de batalla, Sertori havia construït un sistema que s'alimentava des de la mar.

Era una guerra en dos plans. I Dianium era el punt a on els dos mons es conectaven. Llunt de ser un enclavament secundari, tot apunta a que va ser la principal base naval sertoriana en la costa valenciana, un lloc des del que no solament es resistia, sino des del que s'articulava tota una estratègia de supervivència front a Roma.

En definitiva, Dianium no va ser protagonista de grans batalles... pero sense ella, moltes d'eixes batalles ni tan sols haurien segut possibles.

ELS PIRATES CILICIOS

Un dels elements més fascinants i durant molt temps menys compresos de la guerra sertoriana va ser l'aliança entre Quint Sertori i els pirates cilicios.

Llunt de ser simples bandits de la mar, els cilicios constituïen una autèntica potència naval en el Mediterràneu oriental. Les seues flotes dominaven rutes comercials, desafiaven obertament a Roma i actuaven en una llibertat que posava en sus inclús a les autoritats romanes més poderoses.

Per a Roma, eren un problema. Per a Sertori... eren una oportunitat.

En el context d'una guerra prolongada i allunyada del centre del poder romà, la capacitat de mantindre obertes les rutes marítimes resultava essencial. I ahí, els pirates cilicios aportaven alguna cosa que cap eixèrcit podia garantir per sí solament: control de la mar.

La relació entre Sertori i estos grups no va ser casual ni improvisada. Va ser una aliança estratègica, basada en interessos compartits: Els dos s'oponien al domini de Roma. Els dos necessitaven llibertat de moviment en el Mediterràneu. Els dos es beneficiaven del carpiment del control romà.

En este escenari, Dianium va adquirir un paper clau. El port de l'actual Dènia es va convertir en un dels punts a on esta col·laboració prenia forma. Allí, els pirates cilicios: Varen trobar refugi segur, llunt de la pressió directa de les flotes romanes. Varen establir bases d'operació, des de les que podien intervenir en el conflicte. Varen participar en el suministrament de la guerra, garantint el flux de recursos.

Dianium no era solament un port actiu. Era un espai a on convergien interessos militars, comercials i polítics d'alcanç internacional.

Pero la dimensió d'esta ret anava encara més llunt. Sertori no solament contava en el respal dels pirates. També mantenia contactes en Mitrídates VI del Ponto, un dels grans enemics de Roma en el Mediterràneu oriental. Este monarca, enfrontat durant dècades al poder romà, representava una amenaça directa per a la República.

La possible connexió entre Sertorio, els cilicis i Mitrídates dibuixa un escenari d'enorme alcanç: una ret de resistència que superava els límits d'Hispania i es projectava sobretot el Mediterràneu.

En eixe context, Dianium es transformava en alguna cosa més que un enclavament local. Es convertia en un nodo estratègic dins d'un sistema internacional d'oposició a Roma.

Mentres Pompeu combatia en terra, intentant sometre el territori hispà, en la mar es desenrollava una atra guerra: una guerra de rutes, suministraments i aliances invisibles, a on els pirates cilicis jugaven un paper decisiu.

I en eixe tauler marítim, Dénia no era un punt més. Era un dels llocs a on eixa guerra es feya possible.

EL MONGÓ I LA DEFENSA DEL TERRITORI

L'importància de Dénia no pot entendre's sense la seua geografia. Perque abans que port... abans que base naval... abans inclús que enclavament estratègic, Dianium va ser territori.

I eixe territori tenia un guardià natural: el Mongó. Imponent, dominant i visible des de quilòmetres a la redona, el Mongó no és solament un símbol paisagístic de la Marina Alta. En el context de la guerra sertoriana, va ser alguna cosa molt més decisiu: una atalaya militar natural.

Des de les seues altures, es controlava el litoral. Es vigilaven moviments. S'anticipaven amenaces. En una guerra a on l'informació podia decidir el destí d'un eixèrcit, dominar el terreny era tan important com dominar la mar.

I el Mongó oferia eixa ventaja. En les seues ales, en un punt estratègic que domina l'entorn, es troba la Peña de l'Àguila. Un enclavament que, llunt de ser un simple accident geogràfic, ha revelat una realitat molt més profunda gràcies a l'arqueologia.

En este lloc s'han documentat restants que parlen clarament d'un passat militar: Projectils de ballesta, utilitzats en maquinària de sege. Glants de plom, típics de les tropes auxiliars i pedrers. Restants d'armament, testimoni directe d'activitat bèlica. Elements defensius, que apunten a estructures organitzades

Estes troballes no són aïllats ni casuals. Tot indica que en la Peña de l'Àguila va existir un castellum, una menuda fortificació militar romana, probablement vinculada al sistema defensiu sertoriano.

Un punt elevat. Difícil d'assaltar. Perfecte per a vigilar... i resistir. En el context de la guerra, este tipu d'enclavaments complien funcions essencials: Control del territori immediat. Vigilància de rutes interiors i costeres. Comunicació visual en atres punts estratègics. Refugi en moments crítics

Pero hi ha un element que convertix este lloc en alguna cosa encara més significatiu. Tot apunta a que podria haver segut un dels últims enclavaments de resistència sertoriana en la zona. Un punt a on, quan el sistema començava a desmoronar-se despuix de la mort de Sertori, alguns dels seus seguidors varen poder mantindre's fermes, aferrats a la geografia com a última línia de defensa.

El Mongó, en eixe sentit, no va ser sol testic de l'història. Va ser protagoniste silenciós. Mentre la mar garantisava suministraments i conexió, la montanya oferia seguritat, vigilància i resistència. Dos elements complementaris que expliquen per qué Dianium no va ser un enclavament qualsevol. Va ser un sistema complet. Un territori preparat per a sostindre una guerra.

I en eixe equilibri entre mar i montanya, entre movilitat i defensa, s'entén millor que mai la verdadera dimensió estratègica de Dénia en la guerra sertoriana.

UNA RET DEFENSIVA EN LA MARINA ALTA

Dianium no estava sola. Llunt de ser un enclavament aïllat, la Dénia romana formava part d'un entramat molt més ampli, una ret d'enclavaments estratègics dissenyada per a controlar, protegir i sostindre lo territori en un context de guerra prolongada.

En la guerra sertoriana, el domini de l'espai no depenia únicament de grans ciutats o ports. Depenia de la capacitat de vigilar, comunicar i reaccionar en rapidesa davant qualsevol amenaça.

I això solament era possible per mig d'una ret organitzada. Entorn a Dianium, s'articulava un sistema defensiu que s'estenia per tota la Marina Alta i el litoral immediat. Entre els seus punts clau destaquen:

El Passet de Segaria, pas natural estratègic que permetia controlar accessos interiors. Moraira, enclavament coster en valor de vigilància marítima. Calp, en la seua imponent presència rocosa dominant el litoral. Altea, punt de control intermig entre enclavaments. Benidorm, a on el Tossal de la Cala s'interpreta com un fortí romà vinculat a este sistema

Cada u d'estos punts no funcionava de manera independent. Formaven part d'un sistema coordinat, a on cada enclavament complia una funció específica dins d'una estratègia global.

Esta ret permetia: Vigilar la costa de forma contínua, detectant moviments navals o incursions enemigues. Defendre el territori, establint punts de resistència escalonats. Mantindre comunicacions ràpides, per mig de senyals visuals entre posicions elevades.

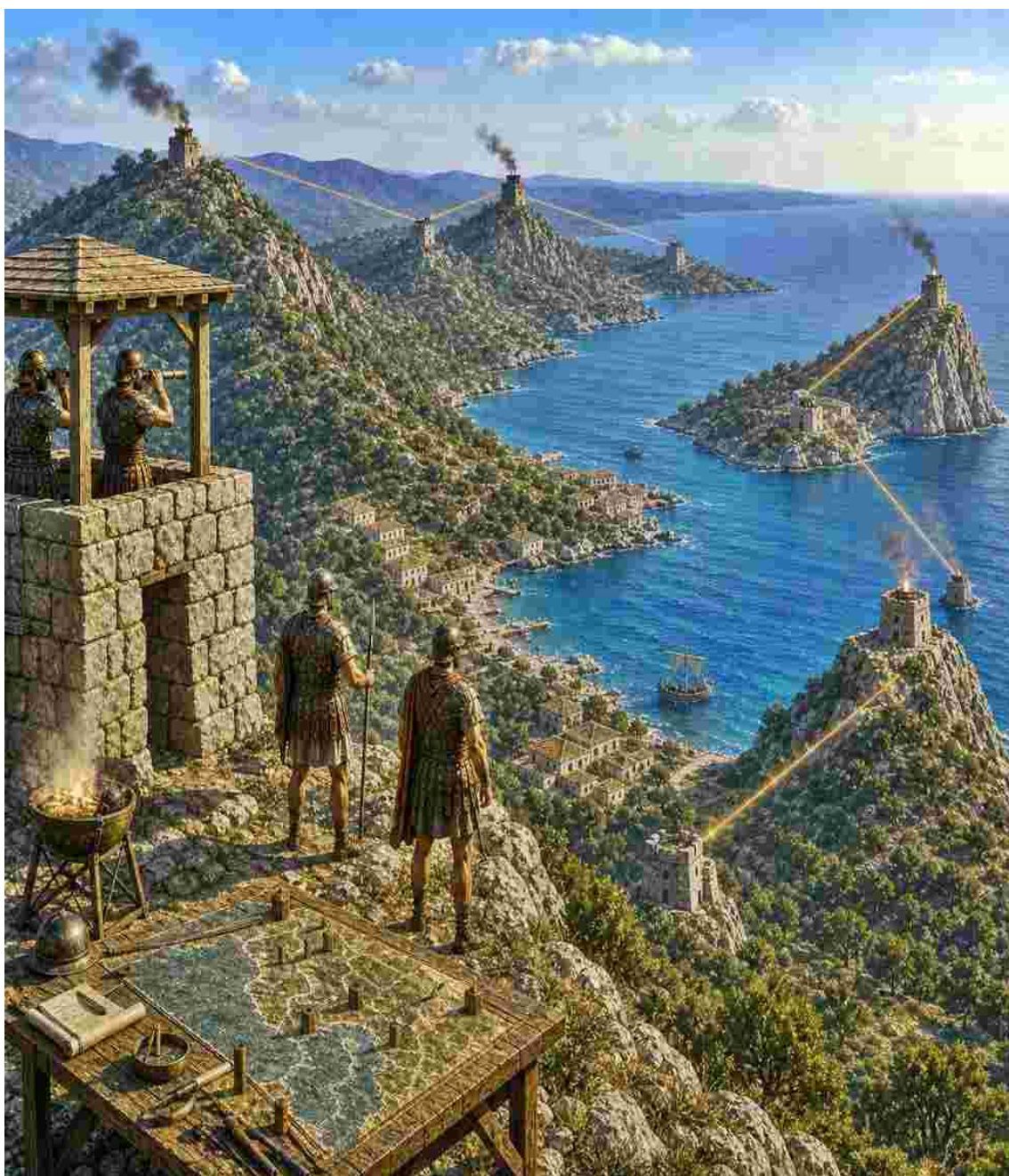
En una época sense telecomunicacions, la visibilitat entre punts estratègics era fonamental. Una senyal des d'una atalaya podia activar tota la ret.

Era un sistema basat en: Geografia. Altura. Interconnexió visual. Capacitat de resposta. En essència, un model militar sorprenentment avançat per al seu temps.

Este entramat demostra que l'estratègia sertoriana no va ser improvisada. Va ser una planificació conscient del territori, a on cada punt des del port de Dianium fins a les elevació de Segaria o el Tossal de la Cala contribuïa a un objectiu comú: mantindre el control front a un enemic superior en número i recursos.

Mentres Pompeu intentava impondre el seu domini per mig de la força directa, Sertori construïa un sistema que feya del territori el seu millor aliat.

Una ret silenciosa. Eficaç. Difícil de destruir. I profundament arraïlada en la geografia de la Marina Alta.

EL FINAL DE SERTORI

La guerra no va terminar en Dianium.

Ni en els ports, ni en les montanyes, ni en les línees defensives que havien sostingut durant anys un dels majors desafius al poder de Roma.

El final no va aplegar en un gran camp de batalla. Va aplegar des de dins.

En l'any 72 a. C., Quint Sertori, l'home que havia conseguit construir un poder alternatiu en Hispània, va ser assassinat víctima d'una conspiració interna.

L'autor principal va ser Marco Perpenna, un dels seus propis hòmens, mogut per ambició, rivalitat i l'incapacitat de sostindre el lideratge de Sertori.

No va ser una derrota militar. Va ser una traïció. I en la seua mort, tot va escomençar a derrocar-se

El sistema que Sertori havia alçat basat en intel·ligència estratègica, aliances locals, control del territori i domini del litoral depenia en gran mida de la seua figura. Sense ell, la cohesió va desaparèixer.

Les conseqüències varen ser immediates: El sistema defensiu es va fragmentar. Les aliances es varen debilitar. Les rutes varen deixar de funcionar en la mateixa eficàcia.

Perpenna va intentar continuar la lluita. Pero ya no era lo mateix.

Sense la visió, la disciplina i l'autoritat de Sertori, la resistència va perdre la seua essència. La guerra, que durant anys havia segut un desafiú real per a Roma, va començar a inclinar-se de forma definitiva.

Pompeu, que havia trobat en Sertori a un rival digne i difícil, va veure com la situació canviava radicalment.

L'enemic ja no era un estratega lluent. Era un lideratge debilitat. La resposta va ser ràpida i contundent.

Perpenna va ser derrotat. Capturat. I executat. En això, Roma va recuperar el control total d'Hispania. La guerra havia terminat. Però no el seu significat. Perquè encara que Sertori va caure, el seu llegat no va desaparèixer.

Durant una dècada, havia demostrat que Roma podia ser desafiada. Que el territori, ben organitzat, podia sostindre una resistència prolongada. Que enclavaments com Dianium, el Mongó o la ret de la Marina Alta no eren simples escenaris, sinó peces clau d'una estratègia complexa.

El sistema es va derrocar. Però la empremta va quedar. En la geografia. En l'arqueologia. I en l'història.

Dianium no va ser el lloc a on va terminar la guerra. Però sí va ser un dels llocs que varen fer possible que eixa guerra existira.

I per això, el seu paper silenciós però essencial segueix sent hui part fonamental per a comprendre un dels episodis més intensos de la Roma republicana en Hispania.

ARQUEOLOGIA I MEMÒRIA

Durant sigles, l'història de Dianium va permanéixer en gran part amagada. No perquè no existia... sino perquè no havia segut plenament interpretada.

Hui, eixa realitat ha canviat. L'història de la Dènia romana i el seu paper en la guerra sertoriana ya no se sustenta únicament en texts antics o en interpretacions generals. Es recolza en alguna cosa molt més ferm: l'evidència arqueològica.

Gràcies a dècades de treball rigorós, el passat escomença a emergir en claritat des del propi territori. Excavacions, estudis i projectes d'investigació han permés reconstruir una realitat que durant molt temps havia quedat relegada a un segon pla.

Entre els pilars fonamentals d'este coneiximent destaquen: Excavacions arqueològiques sistemàtiques, que han tret a la llum restants materials directament vinculats al conflicte. Estudis universitaris especialisats, que han analisat estes troballes en metodologia científica

Investigacions impulsades pel MARQ, referents en la difusió del passat romà en la província d'Alacant Treballs de l'Universitat d'Alacant, clau en l'interpretació del territori i les seues estructures defensives. Este conjunt d'esforços ha permés passar de l'hipòtesis a la constatació.

I hi ha llocs a on esta història es pot vore... casi tocar.

Enclavaments com: La Peña de l'Àguila, en el Mongó. El Tossal de la Cala, en l'entorn de Benidorm constituïxen autèntics testimonis físics d'aquella guerra.

En ells s'han documentat elements que no deixen lloc a dubtes: Restants de fortificacions. Material militar. Projectils. Estructures defensives organitzades. No són relats.. No són interpretacions lliures.

Són proves. Proves que confirmen que el territori de la Marina Alta va formar part activa d'un sistema militar complex, perfectament integrat en l'estratègia sertoriana. L'arqueologia, en este sentit, no solament recupera objectes.

Recupera memòria. Permet reconstruir escenaris, entendre decisions i donar sentit a lo que durant sigles va ser invisible. Cada troballa afeg una peça a un puzle que transforma la nostra comprensió del passat.

Hui ya no es pot parlar de Dianium com un simple punt en el mapa romà. Es deu parlar d'ella com lo que realment va ser: un enclavament estratègic documentat, estudiat i confirmat per la ciència.

L'història ya no depèn de suposicions. Està en la terra. I la terra... no ment.

DIANIUM EN EL RELAT HISTÒRIC

Durant molt temps, Dénia va ocupar un lloc secundari en el relat de l'història romana. A penes una menció. Un punt en el mapa. Un enclavament sense protagonisme aparent. L'historiografia tradicional, centrada en les grans ciutats i en les batalles més conegudes, va relegar a Dianium a un paper marginal, casi anecdòtic.

No apareixia en els grans titulars del conflicte sertoriano. No era escenari d'enfrontaments decisius. No era, en apariència, un foc de poder. Però eixa visió... hui ja no se sosté. L'investigació moderna està canviant de forma profunda nostra comprensió del passat. I en ella, també està canviant el lloc que ocupa Dianium dins de l'història. Perque lo que abans s'interpretava com a secundari, hui es revela com a essencial.

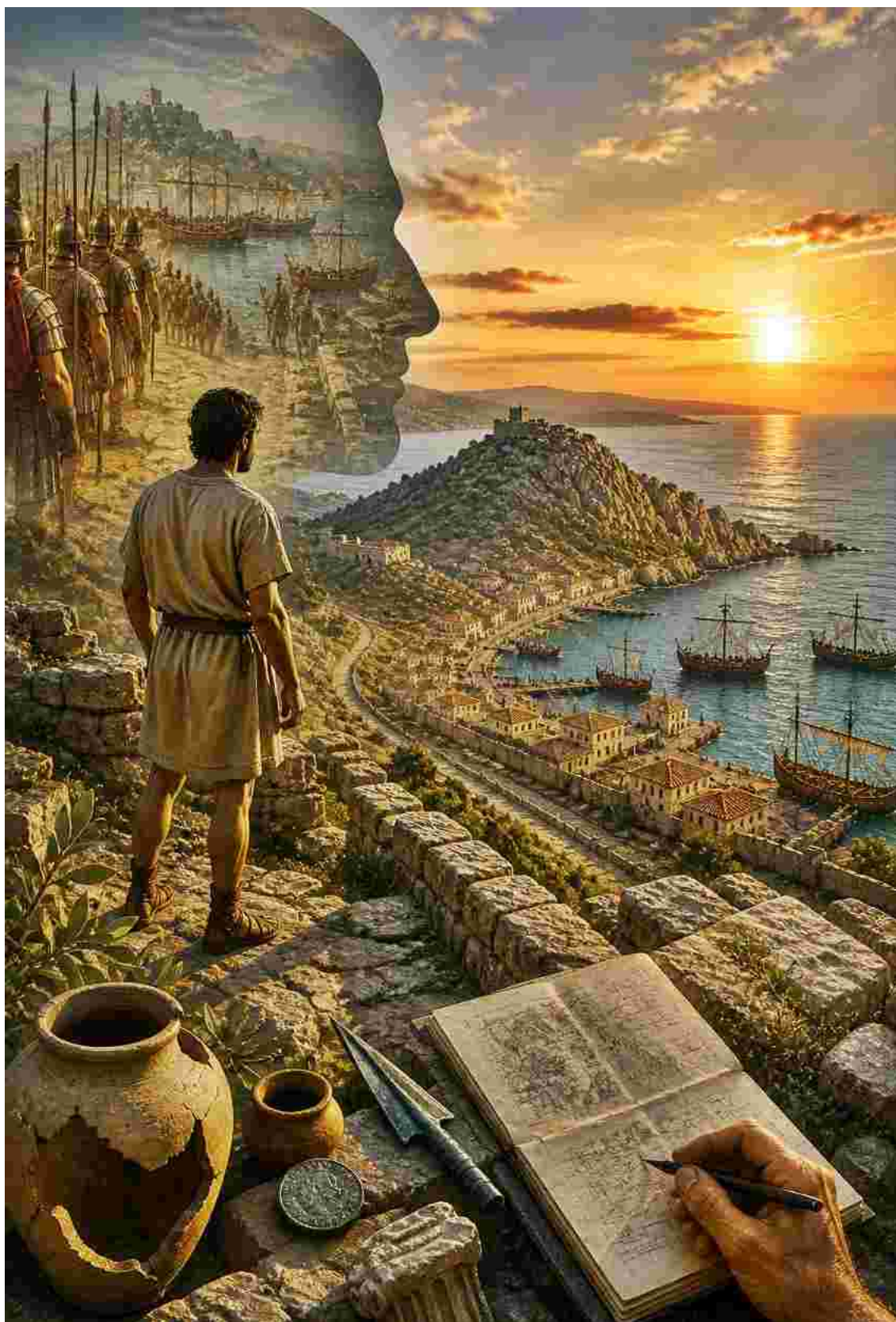
Gràcies als avanços en arqueologia, a l'anàlisi del territori i als estudis especialisats, sabem que Dianium va eixercitar funcions clau dins de la guerra sertoriana: Va ser un punt fonamental en la llogística del conflicte, garantint abastiment i continuïtat operativa. Va actuar com a centre d'operacions navals, connectat en rutes mediterrànies estratègiques. Va formar part d'una ret militar complexa, perfectament integrada en la defensa i control del llitoral. Esta nova llectura trenca en l'imatge tradicional.

Dianium no va ser un lloc passiu. Va ser un engranage actiu dins d'una maquinària de guerra sofisticada. La diferència està en com s'ha contat l'història. Durant dècades, el relat es va centrar en els grans noms, en les batalles visibles, en els escenaris més espectaculars. Però la guerra com demostra el cas de Sertori no es guanya solament en eixos espais.

Es guanya en la capacitat de sostindre-la. I ahí, enclavaments com Dianium resulten determinants.

Hui, en noves proves i noves interpretacions, podem afirmar en claritat: Dianium no va ser un element menor. No va ser un simple port. No va ser un punt secundari. Va ser una peça estratègica. I reconèixer-ho no és una qüestió ideològica.

És una qüestió de rigor històric.

TANCAMENT

Dénia, a on l'història resistix. No totes les guerres es decidixen en una gran batalla. No totes deixen la seua chafada en els camps oberts ni en els relats més repetits de l'història. Algunes guerres se sostenen en silenci. Llunt del soroll. Llunt dels focs. Se sostenen des dels ports. Des de les montanyes. Des dels llocs que permeten que tot seguixca en peu. I Dénia... va ser un d'eixos llocs. Dianium no apareix en els grans titulars de la guerra sertoriana. No protagonisa els enfrontaments més coneguts. No va ser escenari d'una victòria definitiva. Pero sense ella... res hauria segut igual.

Des del seu port es varen mantindre suministraments. Des de la seua costa es varen connectar rutes. Des del seu territori es va articular una estratègia que va desafiar a Roma durant anys. Dianium no va ser el centre del relat. Va ser lo que va fer possible el relat. Perque hi ha llocs que no fan història a pur de grans gestes visibles... sino a través de la seua capacitat de sostindre-les.

Hui, entre el Mongó i el Mediterràneu, eixa història seguix present. No sempre visible. No sempre reconeguda. Pero profundament arraïlada en la terra, en el paisage i en la memòria. Cada pedra. Cada troballa. Cada racó del territori guarda una part d'aquell passat. Esperant. Esperant ser comprés. Esperant ser contat com mereix. Perque, a voltes, els llocs més importants no són els que apareixen en els llibres en lletres grans. Són aquells que, en silenci, ho varen fer tot possible.

I Dénia... és un d'ells.

Pedro Fuentes Caballero

Acadèmic de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana corresponent per Dénia

President de l'Associació Cultural Roc Chabàs de Dénia

La llengua utilitada en este escrit es la oficial de la valenciana (Normes d'El Puig).

La Cambra del Senyoret, una aposta per la cuina de sempre en el cor de Dénia

En una ciutat com Dénia, a on la gastronomia forma part del paisatge cultural, La Cambra del Senyoret s'ha consolidat com una proposta reconeixible per la seua combinació de café, cerveseria i arrosseria.

El local, situat en el carrer Arturo Vicens Collado, es presenta com un espai de cuina propensa, ambient quotidià i producte ben tractat, en una oferta pensada tant per a l'almorzar com per al menjar i la sobretaula.

La seua identitat respon a una fórmula molt lligada a la tradició local: desdejunis primerencs, almorzars, tapes, vins i arrossos elaborats en vocació popular, sense renunciar a una certa ambició gastronòmica.

Eixa doble condició bar de barri i casa de menjars en personalitat explica bona part de la seua presència en l'escena culinària deniera.

Un local de vocació diària

La Cambra del Senyoret no s'entén com un restaurant d'ocasió, sino com un lloc al que es pot acodir a qualsevol hora raonable del dia. Des de primera hora, l'establiment obri les seues portes per al desdejuni, i a partir d'ahí desplega una oferta que va de l'almorzar al menjar, en tapes, plats mariners i arrossos com a principals arguments.

Eixa continuïtat en el servici li dona una personalitat pròpia. Front a atres espais pensats solament per a sopars o celebracions, este local aposta per la regularitat, pel client habitual i per una cuina reconeixible.

En una ciutat en tanta competència gastronòmica com Dénia, eixa fidelitat al dia a dia és una virtut que no passa desapercibuda.

La proposta encaixa además en una costum molt arraïlada en la Comunitat Valenciana: l'almorzar com a ritual social i culinari. Entrepanes, tapes i cuina de producte acompanyen una fórmula que conecta en la cultura gastronòmica més popular del territori.

Arròs, tapes i producte

El nom de l'establiment ja suggerix una de les seues senyes d'identitat: l'arròs. La Cambra del Senyoret es mou en un terreny molt lligat a la cuina mediterrànea, en especial atenció als arrossos i a plats de sabor tradicional. Entre les referències difoses per distintes plataformes apareixen la fideuà, els arrossos i vàries elaboració de peix, además de tapes i plats de cort més informal. La cuina sembla sostindre's sobre una idea clara: oferir plats comprensibles, ben resolta i en una base de producte fresc. En eixe plantejament hi ha una voluntat de rodalia que conecta molt bé en el públic local i en els qui busquen menjar en Dénia sense alluntar-se de la tradició culinària de la zona.

L'aposta per l'arròs resulta especialment significativa en una ciutat a on este plat forma part de l'identitat gastronòmica. El nom del local dialoga, además, en una de les grans referències culinàries valencianes: l'arròs del senyoret, una preparació profundament associada a la cuina marinera.

Servici i ambient

Atre dels elements que definixen a la Cambra del Senyoret és l'ambient. Les referències disponibles ho presenten com un espai familiar, de tracte propenc i servici personalizat, en una dinàmica molt orientada a la comoditat del client.

Eixa atenció al detall, unida a la diversitat d'horaris i formats, reforça l'imatge d'un establiment que busca ser útil en la vida quotidiana de la ciutat. No es tracta solament de menjar, sino de fer-ho en un entorn que combine senzillea, eficàcia i una certa sensació de casa pròpia. El local també apareix descrit com un negoci en experiència i continuïtat, respalat per una trayectòria que li ha permés consolidar clientela i presència en l'entorn gastronòmic denier. Eixa estabilitat, en un sector tan competitiu, sol ser una bona senyal.

Dénia i la seua cultura culinària

Parlar de la Cambra del Senyoret és també parlar de Dénia, una ciutat a on la cuina ocupa un lloc central en la vida social i en la projecció exterior del municipi. En eixe context, establiments com a est ajuden a mantindre viva una forma d'entendre la gastronomia basada en el producte, l'arròs, la tapa i el tracte directe.

La ciutat ha construït bona part del seu prestigi sobre eixa combinació de tradició marinera i cuina popular en identitat pròpia. Per això, locals que aposten per desdejunis, almorzars i arrossos formen part d'una tradició que va més allà de la restauració: formen part del modo de vida local.

La Cambra del Senyoret s'inscriu precisament en eixa lògica. Sense grans artificis ni discursos grandiloqüents, proposa una experiència gastronòmica coherent en l'entorn en el que viu: la d'una taula mediterrànea, propenca i constant.

Una proposta en continuïtat

En temps en els que la restauració tendix a dividir-se entre la cuina d'autor i l'oferta ràpida, La Cambra del Senyoret manté una línia intermija molt reconeixible. El seu valor està en la continuïtat, en la fidelitat a uns horaris amplis i en una carta que mira de front a la tradició local.

Eixe equilibri entre cafeteria, cerveseria i arrosseria li permet moure's en naturalitat entre públics distints: el que busca desdejurar, el que vol almorzar, el que se senta a prendre unes tapes o el que acodix a menjar un arròs en calma. Eixa versatilitat és una de les seues principals forteses.

En una ciutat com Dénia, a on la gastronomia és part inseparable de l'identitat urbana, La Cambra del Senyoret es presenta com una opció en personalitat pròpia: propensa, estable i molt lligada a la cultura culinària del Mediterràneu.

Pedro Fuentes Caballero
Acadèmic de la Real Acadèmia de Cultura
Valenciana corresponent per Dénia